

Eerlijk spel en geheimhouding overleg cliënt

Ludwijn Jaeger¹

Vergis ik me niet dan kreeg Hans Peek één van de eerste ‘Darwin-bokalen’ uitgereikt vanuit de NVAB vanwege zijn strijd met het BFT over de geheimhouding van gegevens. Ik gok, nu zo’n 25 jaar later, strijden we leuk, of opmerkelijk, genoeg nog steeds over wat wij geheim mogen wanen voor onze eeuwige tegenstander: de overheid.

Ik stip twee redelijk recente onderwerpen aan waarin de strijd nog niet beslist lijkt en waar de Hoge Raad vermoedelijk ergens de komende jaren zijn oordeel zal moeten vellen.

Ik doel allereerst op het ‘Boeing-criterium’²: de Hoge Raad oordeelde in 2021 dat stukken die zijn gebruikt in een (civiele) procedure niet zijn prijsgegeven aan iedereen en het verschoningsrecht ten opzichte van een ander onverkort geldt. Ondanks dit oordeel moest de Hoge Raad er nogmaals aan te pas komen in de verhouding FIOD en Belastingdienst. Het kon toch niet zo zijn dat de FIOD gegevens van de fiscus niet mag gebruiken, dat zou wel heel lastig wezen. Na een mooie conclusie van Spronken herhaalt de Hoge Raad in 2025 nagenoeg zijn oordeel uit 2021: ook in de verhouding FIOD/Belastingdienst zijn stukken verstrekt aan de Belastingdienst niet prijsgegeven en blijft daarop een verschoningsrecht rusten.³ Zijn we er dan? Nee, in de republiek Amsterdam meent de RC dat op het moment dat de strafzaak over hetzelfde gaat als de belastingprocedure (wat wel vaak het geval is bij belastingfraude) de vertrouwelijkheid (toch) is prijsgegeven.⁴

1 Mr. B.J.G. Jaeger, advocaat bij Jaeger Advocaten-belastingkundigen.

2 HR 21 mei 2021, ECLI:NL:HR:2021:751, *BNB* 2021/108.

3 HR 25 maart 2025, ECLI:NL:HR:2025:456, met noot van mij (sorry) in *NLF* 2025/0804.

4 Rb. Amsterdam 9 januari 2025, ECLI:NL:RBAMS:2025:4723 en ook na arrest noot 3 nogmaals herhaald door dezelfde RC.

Ook omdat de inspecteur opsporingsbevoegdheden heeft (wat overigens maar voor een klein aantal van hen geldt, niet – zoals de RC lijkt te veronderstellen – allemaal). Kortom: ronde drie voor de Hoge Raad over wat mij betreft hetzelfde.

Daarnaast doel ik op een andere ontwikkeling in het spel eerlijk spelen: ‘fair play’⁵ In tegenstelling tot de Belastingdienst meent het OM dat zij op dit punt het spel niet eerlijk hoeft te spelen. Dat wat op grond van ‘fair play’ voor de Belastingdienst geheim mag worden gehouden moet bij een strafrechtelijk onderzoek ‘gewoon’ worden verstrekt. Hoewel Koopman vanuit de belastingkamer bij de Hoge Raad daartoe wellicht niet de meest aangewezen persoon is, komt hij in december 2024 tot de oproep dat ‘fair play’ binnen het strafrecht op dezelfde wijze zou moeten werken als binnen het belastingrecht.⁶ Hij plaatst het beginsel van eerlijk spel nadrukkelijk binnen de gelijkheid der wapenen. Hoewel ook dat beginsel niet helemaal naar het strafrecht kan worden doorgetrokken (van gelijkheid is daar toch niet echt sprake, voor zover je overigens al van mening bent dat dat fiscaal wel zo is). De fiscus en het OM hoeven aan ons strategische informatie en intern overleg (in beginsel) niet te verstrekken. Is het niet op basis van eerlijk spel en gelijkwaardigheid van wapenen dan gerechtvaardigd dat ook de belastingadviseur zijn overleg met de cliënt vertrouwelijk mag houden? Over ‘fair play’ is nog geen duidelijk oordeel van de strafkamer van de Hoge Raad. Vermoedelijk gaat dat niet heel lang meer duren.

5 HR 6 mei 1986, ECLI:NL:HR:1986:AB9406, *FED*1986/1294.

6 Concl. A-G Koopman 20 december 2024, ECLI:NL:PHR:2024:1402 (gemeenschappelijke bijlage), *NLF*2025/0141.